

D O K

CRNA DRAMA U 1 ČINU

Osobe:

LEM

MAK

LELA

Glas

Prvi prizor

Napušteni brod u suhom doku, koji već mjesecima, ili godinama, tako lagano trune. Paluba. Na palubi nekoliko sanduka, dvije noćne posude, stolica, boce. Vlada potpuna tišina. Kada svijetlo obasja scenu na njoj stoje Mak i Lem, udaljeni jedan od drugoga nekoliko koraka, potpuno nepomični, s rukama opuštenim niz tijelo, obojica s bradom od nekoliko tjedana. Bulje u jednu točku i šute.

LEM: Mak!

MAK (i dalje šuti).

LEM: Mak!

MAK: Molim.

LEM: Što radiš — Mak?

MAK: Stojim. (Stanka.) A ti?

LEM: Stojim također.

MAK: Dobro. (Stanka. Zatim, kao da se nečega sjetio.) Slušaj, Lem — ja idem pljunuti preko ograde. Ti stoj. Važi?

LEM: A, ne, ne — ne, ne, Mak. Ti misliš da sam ja opet tako glup. Ti hoćeš pobjeći, a mene ostaviti samog. Ne, ne, Mak. Idemo zajedno.

MAK (*gleda u nj*): Dobro, hajdemo. (*Obojica se okreću leđima publici i pljuju preko ograde. Stanka.*)

LEM: Znaš, Mak! — Meni se uopće nije pljuvalo, ali — ti si htio pobjeći... Je li da si htio pobjeći, Mak?!

MAK (*šuti. Stanka.*).

LEM: Ja bih sjeo.

MAK: Sjedni.

LEM: A ti?

MAK: Ja ću stajati.

LEM: Onda ne pristajem.

MAK: Dobro, onda sjednimo. (*Sjednu. Stanka.*)

LEM: Mak, hajde pričaj nešto.

MAK (*šuti*).

LEM: Hajde, Mak — molim te... Pričaj ono kako smo nas dvojica bili u — Barceloni... (*Lice mu se razvuče u osmijeh.*)

MAK (*čeka malo, zamisli se a zatim počne pričati*):... A onda smo stigli u Barcelonu. Ulice su bile pune žena—ljepotica, a mi smo se osvrtali za njima. Nebo je bilo plavo poput njihovih očiju, a sunce žeženo poput groga... a nas dvojica obrijani, ulickani, hodamo kao dva tuljana.

LEM (*nečujno*): Kao dva tuljana.

MAK (*nastavlja*): Naš brod u luci poput labuda, baš poput labuda, a nas dvojica u krčmu pa pij, pij, a sve se vrti i svod i svijet, ha, ha. (*Zastane.*)

LEM: Pričaj dalje, Mak.

MAK (*stanka*): A onda smo — otišli. (*Stanka.*)

LEM: Mak, a sada pričaj ono što ne volimo.

MAK: A zatim smo pali u ovaj dok i mjesecima ležimo na ovom brodu. Svi su otišli, svi osim nas dvojice pijanih budala, svi osim nas dva, pijana morska morža. Ni miševa nema. (*Sve to priča iscjepkano i jednolično.*)

LEM: Zaista više nema ni miševa. (*Stanka.*) Mak! Znaš da nisam opazio da nema miševa. (*Stanka. Viče:*) Mak! NISAM OPAZIO DA NEMA MIŠEVA.

MAK (*stanka*): Znam.

LEM: Mak, a sada pričaj ono što volimo.

MAK: ... Ali jednog dana doći će — kapetan. Isplatit će nam naše nadnice i mi ćemo otići, a onda ćemo se naroljati i ljuljati ulicom kao dva rođena morska bivola. Ha, ha, ha.

LEM: Mak, molim te još jedanput ispričaj.

MAK: Ne. Dosta je. (*Digne se, Lem odmah za njim.*)

Drugi prizor

LEM: Mak! — Meni se mokri.

MAK: Dobro. (*Obojica uzimaju noćne posude i mokre.*)

LEM: Znaš, Mak, meni se uopće nije mokrilo — samo sam se bojao da ćeš pobjeći. (*Stanka.*)

MAK: Hej, Lem! Nešto ti je ispalo iz džepa.

LEM: Gdje?

MAK: Tamo iza leđa. (*Lem se okrene, Mak potrči prema vratima palube s desne strane, želi pobjeći. Lem ga u zadnji tren primijeti i potrči za njim.*)

LEM: A, ne, Mak. Opet si htio pobjeći, a mene ostaviti samog. Zašto si htio opet pobjeći, Mak? (*Gotovo plače.*)

MAK: Nisam.

LEM: Reci da ne ćeš opet htjeti pobjeći, Mak?

MAK: Ne ću. (*Stanka.*) Lem! Pogledaj, Lem, ono gore, visoko. Ne čini li ti se, Lem, da je ono zvijezda?

LEM: Gdje?

MAK: Tamo. (*Pokazuje prstom ulijevo.*)

(*Lem se, zabulji u mjesto koje mu je pokazao, Mak opet hoće pobjeći, Lem ga opet zgrabi za rukav i povuče na sredinu scene.*)

LEM: Opet si htio pobjeći, Mak, a mene ostaviti samog. Opet, Mak! (*Duga stanka.*)

Treći prizor

LEM: Mak, ja sam gladan.

MAK: I ja.

LEM: Hajdemo nešto pojesti. — Što misliš, da pecamo, Mak?

MAK: Dobro. — Ja idem po udicu.

LEM: Ne, ne, ne, ne, Mak, idemo zajedno! (*Obojica se upute prema sanduku, vade dva štapa s udicama.*)

MAK: Ti pecaj na ovoj strani. (*Pokazuje prema publici.*) A ja ću na ovoj drugoj, važi?

LEM: Ne važi, Mak, ne važi! Ti ćeš opet htjeti pobjeći, Mak — znam ja tebe, Mak. Pecat ćemo zajedno, Mak. Znaš, tako je ljepše — mnogo ljepše, Mak. Časnu riječ, tako je mnogo ljepše, Mak. Tako je božanstveno, Mak, znaš.

MAK (*suho*): Znam. (*Okreće se prema publici. Bacaju udice preko ruba pozornice i strpljivo čekaju. Duga stanka. Šutnja.*)

LEM: Grize li, Mak? Meni ništa. (*Glasnije:*) Ništa mi ne grize, Mak. (*Mak ne odgovara.*) NIŠTA MI NE GRIZE, MAK!

MAK (*mirno*): Ni meni. (*Stanka.*)

LEM: Mak! Pričaj nešto, Mak.

MAK (*šuti*).

LEM: Hajde, Mak — molim te. Pričaj ono kako smo nas dvojica bili u...

MAK: A onda smo stigli u Barcelonu. Ulice su bile pune žena-ljepotica, a mi se osvrćemo za njima. Nebo je bilo plavo poput njihovih očiju, sunce žeženo poput groga, a mi obrijani, ulickani...

LEM (*upada mu u riječ*): Mak, a sada pričaj ono što volimo.

MAK: ... Ali jednog dana doći će kapetan. Isplatit će nam naše nadnice i mi ćemo otići, a onda ćemo se naroljati i ljuljati ulicom kao dva rođena morska bivola. Ha, ha, ha. (*Stanka.*)

LEM: Mak, molim te još jednom ispričaj.

MAK: Ne, dosta je. (*Stanka. Pecaju dalje.*)

LEM: Mak, ja ne bih više pecao.

MAK: Ni ja.

LEM: Ja — idem spremiti štapove.

MAK: Ne! Idemo zajedno! (*Spreme štapove u sanduk.*)

LEM: Mak, ja sam umoran. Ja bih spavao.

MAK: I ja.

LEM: Dobro, hajdemo spavati. (*Sjeti se:*) Ali ja te moram vezati, Mak. Ti ćeš inače pobjeći dok ja budem spavao. Ti ćeš vezati i zaključati mene, a ja tebe. Tvoj ključ ću imati ja, a moj ti, Mak.

MAK: Dobro.

(*Lem vadi iz džepa dva ogromna katanca, zatim obojicu vezuje. Mak zaključava Lemov a Lem Makov katanac. Obojica su vezana lancem o jarbol i naslonjena leđima. Tišina. Trude se da zaspu. Duža stanka.*)

Četvrti prizor

LEM: Spavaš li, Mak?

MAK: Ne, a ti?

LEM: Meni se ne spava, Mak.

MAK: Ni meni. (*Stanka.*)

LEM: Što da radimo, Mak? (*Mak šuti.*) Hoćeš li da igramo jednu igru?

MAK: Koju?

LEM: Ne znam.

MAK: Ne ću.

LEM (*razmišlja*): A da pjevamo malo, Mak?

MAK: Ne pjeva mi se.

LEM: Nije važno. Tek onako, Mak — od šale — OD ŠALE, MAK.

MAK: Ne ću.

LEM: A što misliš, Mak, da...

MAK: Ja mislim da bi nam trebala jedna kurva. (*Odvezuju jedan drugoga i dižu se.*)

LEM: Kurva?

MAK: Da.

LEM: Što će nam?

MAK: Hajde nemoj biti glup.

LEM (*smije se*): Ali, Mak, ovdje nema nikoga!

MAK: To je jednostavno: ti ostaneš ovdje, a ja odem i dovedem jednog anđelka, a?

LEM: Ne, ne, ne, Mak, ti ćeš opet htjeti pobjeći a mene ostaviti samog.

MAK (*šuti. Šeta scenom*).

LEM: Mak, a da odemo skupa u grad i pokupimo jednu, a?

MAK: Kako si glup, Lem. A brod ćemo ostaviti sam, je li? (*Stanka.*)

LEM: Znaš kako, Mak. Hajdemo zajedno dozvati kurvu. Stat ćemo ovdje na ogradu i zajedno vikati. Važi?

MAK: Dobro. (*Spremaju se viknuti.*)

LEM: Mak, ali mi joj ne znamo ime.

MAK: Nije važno.

LEM: Ali, Mak, ne možemo stati tek tako na ogradu i vikati: Kurvo! Dodi, kurvo! (*Viče, okrenut publici.*) Moramo znati nekakvo ime.

MAK: Imaš pravo. Ne možemo zvati. (*Stanka.*)

LEM: Mak, što ćemo sada?

MAK: Ništa.

LEM: A da izmislimo neko ime, a?

MAK: Ne znam.

LEM (*razmišlja*): Sad mi je sinulo, Mak. Napisat ćemo pismo, staviti ga u bocu i baciti ga u more.

MAK: Kako si glup, Lem. Kao morž si glup, Lem. Gdje ti je more ovdje, na ovom suhom doku, gdje, slone jedan?!

LEM: Da, da, imaš pravo. (*Stanka.*) Što ćemo sad, Mak?

MAK: Ništa.

LEM: A da ipak napišemo jedno pismo, Mak, stavimo ga u bocu i spustimo niz brod? Tek onako, Mak, na sreću. Važi, Mak! Za šalu, Mak.

MAK: Dobro.

LEM: Ti piši. *(Daje mu papir, olovku, diktira. Mak piše.)* Dragaa, Lela. — Neka bude Lela, znaš, Mak? Neka bude Lela, Mak. NEKA BUDE LELA!

MAK: Dobro.

LEM *(nastavlja)*: Mi te čekamo — dođi — Lem i Mak. *(Stanka.)* Ne, Mak i Lem. *(Stavljaju pismo u bocu, začepi je, zatim vežu špagom i spuste u gledalište. Lem zadovoljno udara rukom u ruku.)* Tako. *(Stanka.)* A što ćemo sada raditi, Mak?

MAK: Ne znam.

LEM: Hoćemo li čekati.

MAK: Da. *(Stanka.)*

Peti prizor

MAK: Slušaj, Lem!

LEM: Molim?

MAK: Hajde da igramo jednu igru.

LEM: Koju?

MAK: Ja se negdje sakrijem, a ti me tražiš, važi?

LEM: A ne, ne, ne, Mak, ti ćeš pobjeći, a mene ostaviti samog.

MAK: A, što misliš, Lem: ti se sakriješ, a ja te tražim.

LEM *(koleba se)*: Važi.

MAK: Dobro. Ti se negdje sakrij. Ja ću se okrenuti i zaklopiti oči, a zatim ću te tražiti. Vidiš, ovako. *(Okrene se i pokrije rukama oči. Lem se sakrije iza sanduka. Mak stoji, zatim se ogleda oko sebe, a onda pokušava pobjeći nadesno. Lem ga primijeti i pojuri prema njemu.)*

LEM: Mak, opet želiš pobjeći, je li! *(Vadi iz džepa veliki blistavi nož.)* Ali vidiš, Mak, ja ću te ubiti. Moj nož i tvoje srce — i nema te — lijepo te nema!

MAK: Kako si glup, Lem. Zaista si glup, Lem. Ti me ubiješ i ostanješ ovdje sasvim sam, a? I nikamo ne možeš otići. Ovako barem imaš mogućnost da pobjegneš, ali ti si previše tup za to. Dakle, vidiš da me ne možeš ubiti.

LEM: Zaista.

MAK: Eto, vidiš. *(Stanka.)*

LEM: Mak!

MAK: Molim.

LEM: Ja te ne mogu ubiti, Mak.

MAK: Dakle, Lem, sada kada me ne možeš ubiti, sada ću ti ispričati nešto što ne znaš. Onaj put, znaš, kada smo bili kod tebe, sjećaš se, kada si ti bio pijan kao čep, pa kada si pošao leći... tvoja žena i ja, znaš... (*Pokazuje rukom.*) Što kažeš na to, je li?

LEM: Ubit ću te, Mak!

MAK: Ne možeš, Lem, znaš da ne možeš. Inače ostaješ sam.

LEM (*smije se*): Ha, ha, ali ne možeš ni ti mene ubiti. Ti također ostaješ sam, Mak, onda na ovom brodu, a nema ni miševa, Mak. — Onaj put, ja sam pojeo tvoj sir, Mak, a ti si ga svuda tražio i psovao, kao sam pakao, Mak. — Za inat. (*Duga stanka.*) Mak! Mak!

MAK (*šuti*).

LEM: Ti me ne možeš ubiti, Mak.

MAK: Znam.

LEM (*razmišlja*): Ali, Mak, ja sebe mogu ubiti. Časna riječ. A ti onda ostaneš sam, Mak. (*Zlurado se smije.*)

MAK: Kako si glup, Lem. Kao vol si glup, Lem. A što ćeš raditi onda kad dođe kapetan? Ne ćeš moći ni u Barcelonu, Lem, glupane božji! A žene? A nas dvojica kao dva rođena morža, je li? Što kažeš sad?

LEM (*stanka*): Imaš pravo, Mak. (*Stanka.*) Mak! Nemoj se ljutiti, Mak. Ja sam se samo šalio, Mak, zaista sam se šalio. Časna riječ! I ti, je li, Mak?

MAK (*šuti*).

LEM: Mak! Mak!

MAK: Molim.

LEM: Mak. Što ćemo sada, Mak?

MAK: Ne znam. Nije važno. Zar moramo nešto?

LEM: Ne moramo, Mak, ne moramo, ali tek tako. Recimo, da malo zviždimo, Mak?

MAK: Ne možemo, ti imaš razmaknute zube.

LEM: Zaista imaš pravo, Mak. (*Iznenadeno:*) Zamisli, ja imam razmaknute zube. A da ipak malo zviždimo, Mak?

MAK: Ne.

LEM: Sad mi je sinulo, Mak! Znam što ćemo raditi! Znam što ćemo raditi, Mak!

MAK: Što?

LEM: Ja ću — sad mi je sinulo, Mak — lijepo napisati jedan roman, znaš, Mak, veliki, a zatim ću ti ga svaki dan čitati, Mak. Svaki dan. Ti lijepo sjediš, i zaklopiš oči, Mak, a ja ti čitam.

MAK: Dobro, Lem. (*Stanka.*)

LEM: Mak, ali ja ne znam napisati roman.

MAK: O čemu bi pisao, Lem?

LEM: Ti znaš o čemu, Mak, samo se praviš da ne znaš. Je li da se praviš, Mak? Ti znaš, Mak.

MAK: Ne znam.

LEM: Pisat ću o tomu kako smo nas dvojica bili u Barceloni.

MAK: Dobro. (*Stanka.*)

LEM: Ne, ne! Ne vrijedi, Mak.

MAK: Zašto?

LEM: Onda bi svi to čitali. Svi bi to čitali, Mak. Ne vrijedi, ne vrijedi, Mak.

MAK: Dobro.

LEM: Znaš, Mak, ja ne ću napisati roman.

MAK: Znam.

LEM: Ja zaista ne ću napisati roman. (*Stanka.*)

Šesti prizor

LEM: Pogledaj, Mak, pala je zvijezda.

MAK: Kako znaš?

LEM: Ne znam. Ali ipak je pala. Zaista je pala, Mak.

MAK: Gdje?

LEM: Ne znam. Tamo negdje je pala. Tamo, Mak, negdje.

MAK: Dobro. Dobro, Lem. Nije važno. (*S ljutnjom u glasu.*)

LEM: Ali, Mak, ne ljuti se. Nisam ja kriv. Nisam ju ja bacio, Mak. Zaista ju nisam ja bacio, Mak.

MAK: Znam. (*Stanka.*)

LEM: Što si poželio, Mak? Hajde, Mak, reci mi što si poželio? Znam sigurno da si nešto poželio.

MAK (*šuti*).

LEM: Jesi li poželio nešto, Mak?

MAK (*šuti*).

LEM: Jesi li poželio nešto lijepo?

MAK: Ne.

LEM: Onda si poželio nešto ružno, Mak?

MAK: Ne.

LEM: Sigurno si poželio nešto jako ružno, Mak. Znam ja tebe, Mak.

MAK: Ne.

LEM: Reci mi, Mak, molim te. Što si poželio?

MAK: Ništa. A ti?

LEM: Ne znam. Zaboravio sam. (*Stanka.*)

MAK: Slušaj, Lem!

LEM: Molim?

MAK: Što misliš, Lem, da ja napišem jedan roman. Jedan veliki roman, Lem, s mnogo stranica.

LEM: Da, da, Mak!

MAK (*priča sve sugestivnijim glasom. Mak gleda razrogačeno*): Jedan veliki roman, Lem, pa ti ga svaki dan čitam pomalo. Svaki dan, Lem, po jednu stranicu. (*Lem sluša.*) Ti sjediš, Lem, i zaklopiš oči. (*Lem sjedne i zaklopi oči.*) A ja ti čitam, Lem, čitam, čitam, čitam, čitam, čitam... (*Mak se nečujno sve više udaljava prema desnoj strani pozornice. Lem ga u posljednjem trenutku primijeti.*)

LEM: Opet si htio pobjeći, Mak! A ja bih ostao sam. Ne možeš reći da nisi htio pobjeći, Mak. Ja sam te vidio, Mak. Zaista sam te vidio.

MAK: Što si vidio, Lem?

LEM: Ništa, Mak. Ništa nisam vidio, znaš.

MAK: Dobro.

LEM: Mak!

MAK: Molim.

LEM: Znaš, Mak, ja nisam ništa vidio.

MAK: Znam. (*Stanka.*)

LEM: Pogledaj, Mak, opet je pala ona zvijezda.

MAK: Gdje?

LEM: Nigdje, Mak.

MAK: Znam.

LEM: Znaš, Mak, uopće nije pala nikakva zvijezda, ali ja sam se bojao da ćeš ti pobjeći, Mak. Zaista sam se bojao, Mak. Ti si htio pobjeći, Mak? Sigurno si htio pobjeći, Mak?

MAK: Nisam. (*Stanka.*)

Sedmi prizor

LEM: Mak!

MAK (*šuti*).

LEM: Hajde, pričaj nešto, Mak.

MAK (*šuti*).

LEM: Hajde, Mak, molim te. Pričaj ono kako smo nas dvojica bili u Barceloni.

MAK: A onda smo stigli u Barcelonu. Ulice su bile pune žena-ljepotica, a mi se osvrćemo za njima. Nebo je bilo plavo poput njihovih očiju, a sunce žeženo kao grog. A mi lijepo odjeveni, dotjerani, ulickali se pa hodamo kao dva rođena morska fazana...

LEM: Kao dva rođena morska fazana...

MAK (*nastavlja*): Naš brod u luci poput galeba, a nas dvojica u krčmi, a sve se okreće, i svod i svijet, i sve, ha, ha!

LEM: Pričaj dalje, Mak!

MAK: A onda smo — otišli. (*Stanka*.)

LEM: Mak, a sada pričaj ono što ne volimo.

MAK: A zatim smo pali u ovaj glupi dok i mjesecima ležimo na ovom glupom brodu. Svi su otišli, osim nas dvojice pijanih budala, osim nas dvojice pijanih morskih morževa. I Kapetan je otišao. Ni miševa nema.

LEM: Zaista više nema ni miševa. (*Stanka*.) Mak, znaš da nisam ni opazio da više nema miševa.

MAK: Znam.

LEM: Mak! A sada pričaj ono što volimo.

MAK: Ali jednog dana doći će Kapetan. Isplatit će nam naše nadnice i mi ćemo otići i zatim se naroljati i ljuljati se ulicom kao dva rođena morska bivola, ha, ha, ha. (*Stanka*.)

LEM: Mak, molim te, još jedanput...

MAK: Ne, dosta je. (*Duga stanka. Hodaju palubom.*)

Osmi prizor

LEM (*stane*): Slušaj, Mak. Znaš li što sada radim, Mak?

MAK: Ne znam. Ništa ne radiš, Lem.

LEM: Varaš se, Mak. Zaista se varaš, Mak. Ja radim nešto. Ja nešto radim, Mak.

MAK: Dobro, Lem.

LEM: Razmišljam, Mak. Mak, ja razmišljam, znaš.

MAK: Znam.

LEM: Razmišljam o tomu kakva će biti Lela, znaš.

MAK: Dobro.

LEM: Što ti misliš, Mak, kakva će biti Lela?

MAK: Ne znam, Lem.

LEM: Hoće li biti plava, Mak?

MAK: Ne znam. Možda.

LEM: Zamisli, Mak, da bude plava, plava kao nebo, baš kao nebo, Mak!

MAK: Neka bude plava.

LEM: I da bude lijepa, Mak.

MAK: Dobro, Lem. Neka bude lijepa.

LEM: A možda će Lela biti crna, Mak.

MAK: Možda.

LEM: Sasvim crna, ali lijepa, Mak.

MAK: Ne znam.

LEM: A zamisli, Mak, da bude ružna! ZAMISLI, MAK, DA BUDE RUŽNA.

MAK: Nije važno.

LEM: Što bismo uradili, Mak, kad bi Lela bila ružna, je li?

MAK: Ništa.

LEM: Ali, Mak, Lela ne može biti ružna. Ona je Lela. Ona je naša Lela, Mak.

MAK: Ne može biti ružna, Lem.

LEM (*stanka*): Sigurno će biti mlada, Mak.

MAK: Sigurno.

LEM: Znam da će biti mlada, Mak.

MAK: Kako znaš?

LEM: Ne znam kako znam, ali znam. Znaš, Mak, ja znam.

MAK: Dobro.

LEM: Imat će dugu kosu. Dugu plavu kosu, Mak.

MAK: Tko?

LEM: Lela! Zar ne će Lela imati dugu plavu kosu, Mak?

MAK: Hoće.

LEM: Zašto onda pitaš »tko«?

MAK: Zato. (*Stanka*.)

LEM: Mak!

MAK: Molim.

LEM: Mak! Tko će imati dugu plavu kosu, Mak?

MAK: Ne znam.

LEM: Reci, Mak, reci da znaš, molim te. Hajde reci, Mak! Reci, Mak, molim te! Reci tko će imati dugu plavu kosu?

MAK: Lela.

LEM: A možda će imati kratku kosu.

MAK: Možda.

LEM: Sigurno će imati kratku kosu, Mak.

MAK: Zašto?

LEM: Ne znam, Mak, ali sigurno će imati kratku kosu, Mak, sigurno. (*Stanka.*) A možda će Lela biti stara, Mak.

MAK: Ne će.

LEM: Ali zamisli da bude stara, Mak, posve stara, kao ovaj brod.

MAK: Dobro.

LEM: Mak, ali Lela ne može biti stara. Ona je lijepa i mlada i naša, Mak, i ona je...

MAK: Znam.

LEM: Znaš, Mak, Lela je naša, Mak.

MAK: Znam.

LEM: Mak, ali Lele nema, Mak! Nema Lele, Mak!

MAK: Znam.

LEM: Reci mi gdje je Lela, Mak!

MAK: Ne znam.

LEM: Ti znaš, Mak, ali ne ćeš mi reći. Znam ja tebe, Mak!

MAK: Ne znam.

LEM (*stanka*): Što misliš, Mak, kakva će biti Lela?

MAK: Rekao sam ti da ne znam, Lem.

LEM: Hoće li biti crna i lijepa?

MAK: Hoće.

LEM: Hoće li biti plava i lijepa?

MAK: Hoće.

LEM: Hoće li biti crna i ružna, Mak?

MAK: Hoće.

LEM: Hoće li biti plava i ružna, Mak?

MAK: Hoće.

LEM: Ali zašto neprestano govoriš »hoće«?

MAK: Tako.

LEM: Je li da ti ne znaš kakva će biti Lela, Mak?

MAK: Ne znam, Lem.

LEM: Ne znam ni ja, Mak, časna riječ. Ne znam, Mak.

MAK: Znam.

LEM: A hoće li moći imati djecu, Mak?

MAK: Ne znam. A zašto?

LEM: Ne znam ni ja. Tek onako, za šalu, Mak. Za šalu, Mak!

MKA: Dobro.

LEM (*stanka*): Zamisli, Mak, ti sjediš, a dođe ti Lela, polagano, sasvim polagano, tako da i ne primijetiš, Mak?

MAK: Da. A zatim, Lem?

LEM: A zatim... Ne znam. Ne znam, Mak.

MAK: A zamisli, Lem: ti sjediš, a dođe ti Lela, polagano, sasvim polagano, tako da uopće i ne primijetiš? (*Hoće pobjeći nadesno.*) Tako da i ne primijetiš, Lem.

LEM (*trgne se*): To nije Lela.

MAK (*vrati se natrag*): Nije.

LEM: Nije to Lela, Mak.

MAK: Znam.

LEM: Gdje je Lela, Mak?

MAK: Ne znam.

LEM: Tko je Lela, Mak?

MAK: Ne znam.

LEM: Ne znam ni ja, Mak. Zaista ne znam, Mak.

MAK: Dobro. (*Stanka.*)

Deveti prizor

Ulazi Lela. Na sebi ima odoru kakvu obično nose pripadnice Vojske spasa, ali i bolničarke. Korak joj je, međutim, koketan a glas pomalo hrapav i zavodnički. Na boku, s lijeve strane, ima veliki prorez tako da joj se, dok hoda, otkriva noga sve do kuka.

LELA: Ja sam Lela. Što ste odrvenjeli? Vi ste me zvali.

LEM: Dobra večer.

MAK: Dobra večer.

LELA (*prilazi Maku*): Dakle, ljepotane! (*Smije se bludno.*)

MAK (*smije se dvosmisleno. Lagano je udari po stražnjici. Ona ga obgrli oko vrata. On je obujmi oko stražnjice.*)

LELA: Da se malo ljuljamo, a? To ti se sviđa, moržiću moj mali, je li? Bačvice moja bradata!

MAK (*smije se. Lem razrogačeno gleda*): Hajde, Lem, ti nešto pjevaj, a ja i ova dama malo ćemo plesati. Hajde, Lem! — Onda ćeš ti.

LEM: Ali, Mak, ja ne znam pjevati. Zamisli, Mak, JA NE ZNAM PJEVATI!

MAK: Znam. Hajde, Lem!

LELA: Hajde, Lem!

(Lem pjeva valcer »Ruže s juga«. Lela i Mak plešu neko vrijeme, zatim zastanu. Mak nešto šapće Leli. Lem prestane pjevati. Lela prilazi Lemu, zagrli ga i počne s njim plesati. Mak pjeva istu melodiju.)

LELA: Imaš lijepe oči, mon cher. Hajde, cmokni me malo, ne budi tako stidljiv. Hajde, pričaj ću ti nešto lijepo, lijepo, lijepo. (*Vodi ga iza sanduka na sceni. Mak to iskoristi i pobjegne nadesno. Tišina. Nejasni šumovi iza sanduka. Izlazi Lela a za njom Lem.*) Tako si dobar, moržiću moj mali.

Deseti prizor

(*Lela izlazi iza sanduka, a za njom Lem.*)

LELA: Tako si dobar, moržiću moj mali...

LEM: Gdje je Mak?

LELA: Tako si dobar, znaš, znaš, lutkice moja pijana.

LEM: Gdje je Mak?

LELA (*ljubi ga*): Ne znam, nije važno. Sada sam ja tu. Zar ti to nije dovoljno, Lem?

LEM: Gdje je Mak?

LELA (*još zavodljivije*): Zamisli, Lem, nas dvoje sami na pustom brodu, Lem...

LEM (*prepušta se Leli. Duga stanka*): A što ćemo sada raditi?

LELA: Pa zar ti nije...

LEM: Hajde, pričaj mi nešto, Lela.

LELA: Što?

LEM: Hajde, pričaj mi nešto lijepo.

LELA: Dobro. Jutros sam se digla, obukla, očešljala i izišla. Bio je lijep dan, bio je tako lijep dan. Išla sam lagano bez cilja ulicom a vjetar je podizao moju suknju i ja sam...

LEM: Ti ne znaš pričati.

LELA: Ali...

LEM: Ti uopće ne znaš pričati. Ti ništa ne znaš pričati. TI NE ZNAŠ PRIČATI!!!

LELA (*uplašeno*): Dobro. Ne ću više ništa reći, Lem. (*Stanka.*)

Jedanaesti prizor

MAK (*vraća se. Odlučnim glasom*): Ja ću pričati! (*Kratka stanka.*) A onda smo stigli u Barcelonu. Ulice su bile pune žena-ljepotica, a mi se osvrćemo za njima.

LELA: Ali, Mak.

MAK: Nebo je bilo plavo poput njihovih očiju, a sunce žeženo kao grog.

LELA: Ali Mak!

MAK: A mi lijepo obrijani, dotjerani, hodamo kao dva rođena morskazana...

LEM: Kao dva rođena morskazana.

LELA: Mak!

LEM: A onda smo otišli...

MAK: A onda smo otišli.

LEM: Svi osim nas dvojice pijanih morskih budala.

MAK: Svi osim nas dvojice pijanih morskih budala...

LEM: Više nema ni miševa.

MAK: Nisam ni primijetio da više nema ni miševa. (*Stanka.*)

LELA: A što je zatim bilo, Lem?

MAK: Ništa.

LEM: Ništa.

MAK: To.

LELA: Što to, Lem?

LEM (*uplašeno*): Ne znam. Zaboravio sam. (*Hvata ga panika.*) ZABORAVIO sam! Ti mi reci, Lela!

MAK: Ne znam, Lem. Ti znaš. Ti si počeo pričati.

LELA: Jednoga dana doći će Kapetan! Kapetan će doći jednog dana!

MAK: To treba proslaviti!

LEM: Tako je, Mak, to treba proslaviti. Je li da to treba proslaviti, Mak?

LELA: To će biti prekrasna noć, puna sjaja ponoćnog sunca, luda duga noć, puna sjaja ponoćnog sunca...

LEM (*užurbano odlazi iza sanduka i donosi veliko sunce od srebrnog staniola. Daje ga Leli*): Hajde, Lela, penji se. Postavi ga na vrh jarbola. Vidiš li kako je mračno. Vidiš li kako je pakleno mračno, Lela!

MAK: Hajde, penji se, Lela.

(*Lela se penje. Na vrh jarbola postavlja veliko staniolsko sunce. Iz džepa vadi signalnu bateriju i njome daje nekakve svjetlosne znakove. Na sceni je sve mračnije. Mak se penje za njom, zavlazeći joj ruku pod suknju.*)

LEM: A sada zaklopi oči za trenutak, Lela, i pjevaj, pjevaj nešto, Lela! (*Čuje se neka buka, kao da ide veći broj motornih vozila.*)

LELA: Što, što, Lem... što...

LEM: Pjevaj nešto lijepo, Lela!

MAK (na jarbolu s Lelom, pjeva na sav glas »Ruže s juga«. Scena je sada sva već gotovo u mraku. Lem se polako udaljava prema desnoj strani, a onda naglo zastane. Odnikle se iz zvučnika čuje najprije blag a zatim sve oštrij i stroži glas. Scena je u tom trenutku potpuno u mraku).

GLAS: Mak i Lem... Lem i Mak... Primite poruku!... Primite poruku! Budite spremni... budite spremni... spremni budite... Kapetan dolazi... Kapetan dolazi sutra. KAPETAN DOLAZI – SUTRA! KAPETAN – DOLAZI – SUTRA! SUTRA... SUTRA... SUTRA...

Dok GLAS govori čuju se sve snažniji zvuci sirene za koju se ne može točno reći je li vatrogasna, hitne pomoći ili policijska. Kada se scena osvijetli, koliko je potrebno, na njoj nema nikoga, ni Maka ni Lema ni Lele. Staniolsko sunce neko vrijeme stoji na vrhu jarbola a zatim otpadne. Čuje se tiha glazba valcera »Ruže s juga« koja prati njegov pad.

Kraj

NAPOMENA AUTORA

Ovaj tekst do sada nije objavljen. Okolnosti u kojima je nastao, zaslužuju, držim, da se o njemu kaže nekoliko rečenica koje zapravo pripadaju amarkordu mojih studentskih godina. Nastao je u nekoj vrsti oklade i napisan je za jednu noć, tj. negdje od ponoći do jutra 23. rujna 1967. godine, u mojoj studentskoj sobi u zadarskom Studentskom domu, glasovitom Lacmanhausu (prema tadašnjem upravitelju komu je prezime bilo Lacmanović).

Te večeri nekolicina nas, studenata Filozofskog fakulteta u Zadru, sjedili smo ispred kavane–restorana Skoblar (koji tada još nije imao današnji naziv »Kod Zlatne kopačke«). Jedući slane srdele i pijući vino, razgovaralo se o svemu pa i o teatru — neki od nas bili su i članovi Studentskog kazališta. Pao je dogovor da se do sutradan napiše kazališni komad i sljedeće večeri donese i pročita na istom mjestu.

Prihvatio sam taj izazov (zapravo okladu na temu: može se — ne može se) i tako je nastao *Dok*, moj prvi cjeloviti dramski tekst. Izveli smo ga iste jeseni u Zadru, kao predstavu Studentskog kazališta. Imali smo i »prave«, u tiskari tiskane plakate. Režirao sam ja, ako se može reći tako, budući da smo zapravo svi oblikovali predstavu. MAK je bio Z o r a n E r c e g, LEM je bio M o m č i l o P o p a d i ć (Pop) — jedan od onih koji su, dakako, spomenute noći sjedili »Kod Skoblara« — a LELA je bila Z a r i V u č i ć.

Kako je *Dok* jednočinka, trebalo je pronaći još jedan tekst za cjelovečernju predstavu. Nešto prije toga bio sam dramatizirao novelu *Soba* J. P. Sartrea pa

smo to igrali kao prvi dio (moja režija također). Igrao sam ulogu *Gospodina, Gospoda* je bila *Z a r i V u č i ć*, *Eva* (odnosno Agata) je bila *K s e n i j a M a t a n i ć*, a *Pierre* *M o m č i l o P o p a d i ć*. Predstava je uspjela. Pogotovo je dobro bio primljen *Dok*.

S istim smo programom gostovali i u Splitu. Tom prigodom MAK sam bio ja, a ostale uloge igrali su već spomenuti članovi tadašnjeg Studentskog teatra Zadar.

Nakon *Doka* napisao sam dva kraća teksta za lutke i *Bajku o kraljevima trešnjama*, a zatim (završivši studij) tekst *Govori mi o Augusti*. Ali to je već (za) jedan drugi amarkord.

Luko Paljetak